

- ادامه از صفحه اول**

۳۱ سال بعد از زلزله منجیل

از سال ۱۹۶۰ تا ابتدای سال ۲۰۲۱ تلفات زلزله‌های جهان در حد یک‌میلیون و ۳۵۰ هزار نفر بوده که حدود ۸۵۰ هزار نفر از این تلفات در سال‌های ۲۰۰۰ تا پایان سال ۲۰۲۰ و عمدتا در کشورهای فقیر و در حال توسعه قربانی زمین‌لرزه‌ها شده‌اند. در حوادثی با بیش از هزار هزار کشته، فقط چهار رخداد مهم زمین‌لرزه و سونامی ۲۰۱۱ سندی‌زاین با حدود ۲۱ هزار کشته، زمین‌لرزه کوبه زاین در سال ۱۹۹۵ با شش‌هزارو ۴۴۴، زلزله ایریپینا ایتالیا در سال ۱۹۸۰ با سه هزار و زلزله فریولی ایتالیا در سال ۱۹۷۶ با هزار نفر کشته در کشورهای پیشرفته و صنعتی رخ داده است. تعداد کل کشته‌شدگان این چهار رویداد حدود ۳۱هزارو ۵۰۰ نفر است. در زلزله‌های منجیل ۱۹۹۰ و ایزمیت ۱۹۹۹ علاوه بر لرزش و گسیختگی مستقیم زمین، آسیب‌هایی نیز به دلیل تشدید خاک سطحی و بی‌ثباتی‌های زمین از جمله روانگرایی و زمین‌لغزش در منطقه ساحلی و منطقه کوهستانی (در زلزله منجیل در نزدیکی کوجصفهان، سد سنکر، آستانه اشرفیه، رودسر و لاهیجان و زمین‌لغزش‌های شمال رودبار، آب‌بر و شمال منجیل) رخ داد. بسیاری از ساختمان‌ها مستقیما تحت تأثیر گسیختگی سطحی در پهنه کسله سطح قرار گرفتند (منطقه پاکده و جیرنده، منجیل، سد سفید رود و روستای کبته رودبار). در زمانی که زمین‌لرزه رخ داد (ساعت ۲۶ دقیقه بعد از نیمه‌شب) بیشتر مردم در خانه بودند (و مشغول تماشای بازی برزیل–اسکاتلند در جام جهانی ۱۹۹۰ بودند) و همین بیداری موجب نجات جان بعضی از مردم شد. مسکن آسیب‌پذیر و محیط زندگی غیرتاب‌آور در کشورهای فقیر و آسیب‌پذیر دلیل اصلی تلفات جانی در این زلزله‌هاست. در کشورهای در حال توسعه به‌ویژه در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰، تلفات بیشتر در ساختمان‌های چهارطبقه به بالا گزارش شده است که عمدتا به عدم پیروی از آیین‌نامه زلزله هم در طراحی و هم ساخت بنا و از سوی دیگر به اشکالات آیین‌نامه‌های زلزله نسبت داده می‌شود.

◄ **استاد پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله**

باخت اصلاح‌طلبان به خودشان

با بی‌رحمی تمام به کارنامه خودشان نگاه کنند و هر جا باعث شده با اصلاحات به معنای واقعی کلمه زاویه پیدا کنند، بداندن همان هم باعث انحراف از مسیر شده است. دست به جراحی و اعمال اصلاحات بزنند؛ بی‌تردید قاطبه مردم ایران طرفدار اصلاحات در جامعه هستند و این اصلاحات الزاما با چهره‌های اصلاح‌طلبی کنونی صورت نمی‌گیرد، چه‌بسا لازم باشد در حاملان اصلاحات هم تغییری صورت گیرد و چهره‌های جدید و آماده‌تر جایگزین شود؛ چراکه کشور فرصت تاریخی محدودی در اختیار دارد که اگر از آن به‌خوبی بهره نگیریم، آینده ناروشنی در پیش خواهیم داشت.

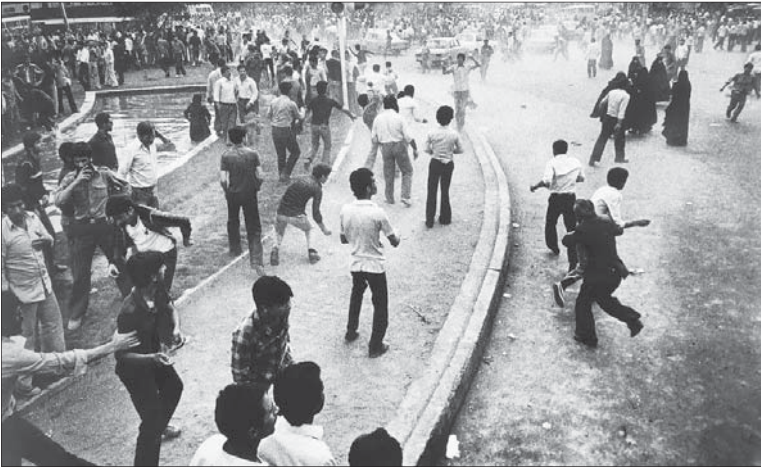
رئیس‌ی و آینده‌پیش رو

اگرچه تجربه یک‌دست‌شدن قوا در گذشته، به‌ویژه در دولت نهم و دهم، رهاورد مطلوبی نداشته، اما با توجه به همسویی کذب‌محلیس، قوه قضائیه و نیز سایر نهادها با رئیس‌جمهور منتخب، دولت سیزدهم این فرصت را دارد که بتواند بدون مشکلات ناشی از تداخل‌ها، تعارض‌ها و موازی‌کاری‌ها، هم و غم خود را صرف کاهش مشکلات و تمشیت وقت نماند. علاوه بر این، با توجه به مشی متعادل‌تر آقای رئیسی نسبت به سلف خود در سمت ریاست قوه قضائیه نیز می‌توان انتظار داشت که دولت جدید بتواند خود را تا حد مطلوبی از تأثیر فشار نیروهای تندرو دور نگه دارد و با مشی‌ای عمل‌گرایانه درصدد کسب رضایت عامه و بازسازی اعتماد عمومی برآید. به این ترتیب امید است به جای آثار سوء احتمالی ناشی از یک‌دست‌شدن حاکمیت که در دوره ۸۴ تا ۹۲ شاهد آن بودیم، این یک‌دستی در دوره جدید رویه برکت‌آفرین خود را به ملت نشان دهد.

◄ **استاد دانشگاه و دبیرکل انجمن اسلامی مدرسین دانشگاه‌ها**

روایان حادثه ۳۰ خرداد ۶۰

هاشمی‌رفسنجانی، نگهدار، روحانی، عرب‌سرخی، اکبر طاهری و مطبوعات وقت

در برابر تجاوز صدام را وظیفه میهنی می‌دانستند.»

روایت اکبر هاشمی‌رفسنجانی

اکبر هاشمی‌رفسنجانی هم در خاطرات این روز خود می‌نویسد: «گروه‌های مجاهدین خلق و ییکار و رنجبران و اقلیت فدایی و… تدارک وسیعی برای ایجاد آشوب و جلوگیری از کار مجلس دیده بودند و به نحوی اعلان مبارزه مسلحانه کرده‌اند. از ساعت چهار بعدازظهر به خیابان‌ها ریختند و تخریب، قتل، غارت و آشوب را در تهران و بسیاری از شهرستان‌ها آغاز کردند. کم‌کم نیروهای سپاه و کمیته‌ها و حزب‌اللهی‌ها به مقابله برخاستند. من در مجلس بودم. صدای تیراندازی از چندین نقطه شهر به گوش می‌رسید. خبر از جراحت و شهادت عده‌ای نیز می‌رسید.

جمعی از نمایندگان در دفتر من جمع شده بودند. نزدیک غروب، آقای [رضا] زواره‌ای مسئول ستاد امنیت آمد و نوار ضبط‌شده از ارتباطات تلفنی مرکز فرماندهی مجاهدین خلق با رابط‌های آشوب‌خیابانی را آورد که برنامه وسیع تخریب و آشوب آنها را مشخص می‌کرد. اوایل شب، آشوبگران شکست خوردند و متفرق شدند، بدون اینکه کار مهمی از پیش ببرند؛ به جز تخریب چند ماشین و مرگ و جرح چند نفر از طرفین. شب را در مجلس ماندم.»

روایت حسن روحانی

حسن روحانی هم در خاطراتش آورده است: «صبح روز شنبه ۳۰ خرداد در کازوی همه نمایندگان، یک پاکت قرار گرفته بود. درون پاکت، نامه‌ای از منافقین بود که رسماً نمایندگان مردم را تهدید به ترور کرده بودند که اگر رای به عدم کفایت بنی‌صدر بدهید، تبعات خطرناک آن را هم باید بر عهده بگیرید. پیدا بود طراحی گسترده‌ای از سوی غرب و توسط این‌ گروهک انجام شده بود. روز ۳۱ خرداد، روزی بود که مجلس شورای اسلامی با رای قاطع به عدم کفایت سیاسی بنی‌صدر رای داد، که بلافاصله بحران و ترور هم در کشور شروع شد.

عصر روز قبل (۳۰ خرداد) به منافقین در تهران به کشتار پرداخته بودند تا جلوی کار مجلس را بگیرند، ولی این تهدیدات کارگر نبود و مجلس کار سرنوشت‌ساز خود را به‌خوبی انجام داد، گرچه بهای سنگینی هم پرداخت کرد.»

روایت فیض‌الله عرب‌سرخی

فیض‌الله عرب‌سرخی هم درباره آن روز در گفت‌وگو با «شرق» گفت: «ارتباط مجاهدین خلق پیش از انقلاب و از دوران زندان با حامیان امام به صورت تقابل وجود داشت. جریان انقلاب که توسط امام ایجاد شده بود به قدرتی رسید که اجازه نمی‌داد یک گروه سیاسی به مبارجه برخیزد؛ سازمان مجاهدین خلق مقدار زیادی سلاح را در جریان انقلاب مسافره کرده بود و بعد از انقلاب که قرار شد همه سلاح‌ها را تحویل دهند آنها اسلحه‌ها را در انبارهایشان نگه داشتند و بعد از آن در فعالیت‌های مسلحانه استفاده کردند. تفکر روابویی موجود در سازمان به دنبال پنجه‌انداختن در قدرت جریان انقلاب بود. جریان انقلاب به رهبری امام بسطی‌قدرتمند بود. برخی مقامات دولت‌های پیش از انقلاب مایل بودند با

سیاست

روایان حادثه ۳۰ خرداد ۶۰

هاشمی‌رفسنجانی، نگهدار، روحانی، عرب‌سرخی، اکبر طاهری و مطبوعات وقت

تمامی شیشه‌های این ساختمان و مغازه مجاور را شکستند که بلافاصله با گروه گشتی سپاه پاسداران مواجه شده و متواری شدند. در هنگام فرار یکی از مهاجمین دستگیر و تعدادی شناسایی شدند که تحت تعقیب هستند. بنا به گزارش رسیده هنگام حمله به دفتر حزب کسی در داخل ساختمان نبوده است.»

روایت روزنامه اطلاعات

روزنامه اطلاعات هم نوشته بود: «آشوب‌های مسلحانه جبهه متحد ضد انقلاب، سلطنت‌طلبان، جنبش ملی مجاهدین خلق و ییکاری‌ها چندین کشته و مجروح به جا گذاشت/ اخطار شدید سپاه به آشوبگران و محاربین با خدا/ در حمله مسلحانه مجاهدین ۱۴ پاسدار شهید شدند/ بنی‌صدر از فرماندهی کل قوا عزل شد/ ۲۳ ضد انقلاب تیرباران شدند.»

روایت روزنامه کیهان

روزنامه کیهان هم با تیرهایی آورده بود: «هجوم مسلحانه مجاهدین خلق به مردم، با خشم انقلابی توده‌های مسلمان مواجه شد/ رجویسمم به جای بنی‌صدر به صحنه می‌آید/ رئیس مجلس: آشوب مجاهدین و فدائیان اقلیت بهترین گواه عدم کفایت رئیس‌جمهور است.»

روایت روزنامه مردم و نشریه کار

روزنامه مردم ارگان حزب توده ایران در تاریخ ۳۰ خرداد ۱۳۶۰ در دسترس نبود اما در تاریخ ۴ خرداد ۱۳۶۰ این روزنامه می‌نویسد: «هتاکی و تحریف از سوی نشریه مجاهد نشانه قدرت استبداد و منطبق نیست». نشریه کار، ارگان چریک‌های فدایی خلق، با چند روز تأخیر در تاریخ ۳ تیر ۱۳۶۰ منتشر شد: «باز هم مجاهدین را به سوی انقلاب فراخوانیم/ حجت‌الاسلام موسوی‌خوینیی‌ها: در طول ریاست‌جمهوری بنی‌صدر به تدریج شعار مرگ بر آمریکا فراموش شده بود.»

اطلاعیه دفتر امام

دفتر امام نیز در اطلاعیه‌ای آورد: «دفتر امام خمینی دیروز طی اعلامیه‌ای شهادت برادرانی را که روز شنبه توسط جنایتکاران خودفروخته منافق در تهران و بعضی از شهرستان‌ها به شهادت رسیدند، به پیشگاه ولی عصر رسیدند به پیشگاه ولی عصر، امت شهیدپور ایران و بازماندگان این شهدا تریک و تسلیت گفت. متن اطلاعیه بدین شرح است: انا لله و انا الیه راجعون. بار دیگر جنایتکاران خودفروخته منافق در تهران و بعضی از شهرستان‌ها جنایت آفرینند. جنایتی که کمتر می‌توان نظیرش را در تاریخ داد. اینان به‌عنوان طرفداری از آقای بنی‌صدر در مرای و نظر مردم شگم دریدند و سر بریدند و اسید بر روی پسران و دختران معصوم پاشیدند و جنایات دیگری که قلم از بازگوکردن‌شان شرم دارد. جوانان پاک‌باخته و با خلوصی را که خدمات شایانشان به انقلاب زبازند مهمان بود را شناسایی کرده با فجع‌ترین وضعی به خاک و خون کشیدند. حضرت امام مدظله شیدا از این واقعه متأثر و این مصیبت جان‌گذاز را به پیشگاه حضرت بقیه‌الله ولی عصر ارواحنا فدا و ملت شهیدپور ایران و به‌خصوص بازماندگان عزیز و صبور شهدای راه اسلام و آزادی تریک و تسلیت عرض نموده از خداوند بزرگ برای آنان صبر جمیل آرزو می‌نمایید. والسلام علیکم یا انصار دین‌الله». (منتشرشده در روزنامه کیهان ۱ تیر ۱۳۶۰).

اطلاعیه دادستانی انقلاب

دادستانی انقلاب نیز در اطلاعیه‌ای آورد: «بر اساس اطلاعیه‌های دادستانی انقلاب اسلامی مرکز، دیروز ۲۳ نفر به جرم شرکت مسلحانه در تظاهرات و ضرب‌وجرح و قتل از سوی دادگاه انقلاب به اعدام محکوم شدند و حکم درباره آنان اجرا شد. این ۲۳ تن در دو گروه هشت و ۱۵ نفری تیرباران شدند. متن اطلاعیه: دادگاه انقلاب اسلامی مرکز جهت رسیدگی به اتهامات عناصر ضد انقلابی و ضد آسانسای گروهک‌های آمریکایی نظیر ییکار، نبرد، منافقین و فدایی خلق تشکیل جلسه داد. پس از پایان این جلسه رای دادگاه درمورد بازنده‌نفر از متهمین صادر و آنها را محکوم به اعدام و حکم صادره به اجرا درآمد. قابل توضیح است بازداشت اکثر متهمین در رابطه با درگیری‌ها و اغتشاشات روز شنبه ۳۰ خرداد ۶۰ است که منجر به شهادت ۱۶ تن از مردم سلحشور و ضرب‌وجرح عده کثیری شده است. براساس اطلاعیه‌های دادستانی انقلاب اسلامی مرکز، دیروز ۲۳ نفر به جرم شرکت مسلحانه در تظاهرات و ضرب‌وجرح و قتل از سوی دادگاه انقلاب به اعدام محکوم شدند و حکم درمورد آنان اجرا شد. این ۲۳ نفر در دو گروه هشت و ۱۵ نفری تیرباران شدند.»

روابط عمومی دادستانی انقلاب اسلامی مرکز در اطلاعیه دیگری پیرامون سیی خرداد نوشت: «به اطلاع اوست هوشیار و همیشه در صحنه ایران می‌رساند: دادگاه انقلاب جمهوری اسلامی مرکز بعدازظهر یکشنبه ۳۱ خردادماه جهت محاکمه عده‌ای از متهمین دادرسی انقلاب که اکثرا در رابطه با توطئه اخیر گروهک‌ها، علیه نظام جمهوری اسلامی دستگیر شده‌اند، تشکیل جلسه داد. دادگاه پس از اعلام ختم دادرسی وارد شور شده». ذیل این اطلاعیه هم حکم هرکدام از دستگیرشدگان ذکر شده بود.

کوتاه از دیپلماسی

اسناد توافق تقریباً آماده‌است

عراقچی: برای تصمیم‌گیری به پایتخت‌ها بازمی‌گردیم

● به نظر می‌رسد با گذشت انتخابات احیای برجام هم در حال وقوع است. رئیس هیئت مذاکره‌کننده ایران اعلام کرد اسناد توافق آماده است و هیئت‌های مذاکره‌کننده برای مشورت نهایی و تصمیم‌گیری به پایتخت‌ها بازمی‌گردند. اعلام این مطلب از زبان عراقچی در حالی انجام می‌شود که در هفته‌های گذشته، از موضع‌گیری‌های طرف‌های توافق چنین برمی‌آمد که نزدیک‌بودن انتخابات ریاست‌جمهوری در ایران تأثیر خود را روی روند مذاکرات گذاشته است و تبعات سیاسی احتمالی متقابل بین روند مذاکرات و انتخابات باعث احتیاط از سوی دو طرف شده است. حتی برخی از طرف‌های مذاکره مانند روسیه و آمریکا به صراحت به این مسئله اشاره کرده بودند. درعین‌حال در همان فضای پیش از انتخابات نیز هم از سوی مقامات ایران و هم از سوی مقامات آمریکا اشاره می‌شد که این مسئله تنها تا روز انتخابات موضوعیت دارد و پس از آن، در همین فاصله و با همین دولت حسن روحانی، گفت‌وگوها پایان خواهد یافت. وزارت خارجه آمریکا در بیانیه خود بعد از انتخابات ایران نیز تصریح کرده است که پس از انتخابات آمریکا با همان رویکرد پیش از انتخابات مذاکرات را ادامه خواهد داد.

باید تصمیم بگیرند

سیدعباس عراقچی، معاون وزیر خارجه ایران، دیروز و پیش از نشست کمیسیون مشترک برجام با بیان این مطلب گفت: «ما از هر زمان دیگری به توافق نزدیک‌تر هستیم اما بگردن فاصله‌ای که میان ما و توافق وجود دارد، نیاز به تصمیماتی دارد که عمدتاً باید طرف‌های مقابل بگیرند.» به گزارش شانس ایران، وی اظهار کرد: «امروز آخرین روز از دور ششم مذاکرات است. ما روزهای بسیار فشرده و کار بسیار سختی را پشت سر گذاشتیم و الان در موقعیتی هستیم که فکر می‌کنیم تمامی اسناد توافق تقریباً آماده است. از مسائل اصلی مورد اختلاف، بعضی از مسائل حل شده و بعضی حل نشده است و این مسائل یک شکل دقیق به خود گرفته و کاملاً مشخص شده که ابعاد اختلافات چگونه است.»

توافق احتمالی کاملاً روشن است

مذاکره‌کننده ارشد ایران در مذاکرات وین با بیان اینکه زمان برای تصمیم‌گیری طرف‌های مقابل ما فرارسیده است، گفت: «صحنه مذاکرات و توافق احتمالی کاملاً روشن است و طرف‌های مقابل باید تصمیمات خودشان را بگیرند. الان دیگر مشخص است که در چه حوزه‌هایی چه کارهایی امکان دارد و چه کارهایی امکان ندارد؛ بنابراین زمانی هست که همه طرف‌ها به‌خصوص طرف‌های مقابل باید تصمیم نهایی خود را بگیرند.» وی اضافه کرد: «بسی‌ای چند روزی که نمی‌تواند الان دقیق بگویم چه تعداد روز خواهد بود، مذاکرات را متوقف می‌کنیم و نه فقط برای مشورت‌های بیشتر بلکه برای تصمیم‌گیری به پایتخت‌ها برمی‌گردیم.»

مذاکره غیرمستقیم کار آسانی نیست

عراقچی خاطر‌نشان کرد: «همکاران من روزهای بسیار سختی داشتند و تا پاسی از شب روی اسناد کار کردند. دیدب تا ساعت دو صبح روی آخرین برگ اسناد و پاسخ‌هایی که باید داده می‌شده، کار کردند. به‌رحال مذاکره غیرمستقیم کار آسانی نیست و برای جلوگیری از سوءتفاهم لازم است خیلی دقیق‌تر و جزئی‌تر کار کرد.» معاون وزیر امور خارجه گفت: «امروز جلسه کمیسیون مشترک تشکیل خواهد شد. ما یک جمع‌بندی از کاری که تا الان صورت گرفته خواهیم داشت و امشب هم به تهران باز خواهیم گشت.» وی در پاسخ به سؤالی درباره میزان پیشرفت مذاکرات درباره مسائل کلیدی در دور ششم گفت: «در هر دور مذاکره پیشرفت‌هایی داشتیم و این پیشرفت در برخی از دوره‌ها کمتر و در برخی بیشتر بوده است. این دور پیشرفت‌های خوبی داشتیم.»

عراقچی ادامه داد: «الان از همیشه به یک توافق نزدیک‌تر هستیم ولی بگردن فاصله‌ای که بین ما و توافق مانده کار آسانی نیست و احتیاج به تصمیم‌هایی دارد که باید عمدتاً طرف‌های مقابل ما بگیرند. امیدوارم در دور بعدی بتوانیم فاصله کوتاه باقی مانده را هم- اگرچه راه سخت و پر سنگلاخی هست- طی کنیم و بتوانیم به یک جمع‌بندی نهایی برسیم. این امید من برای دور آینده است اما قطعاً نمی‌شود پیش‌بینی کرد، ولی من امیدوارم.»